

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΕΣ ΑΠΟΨΕΙΣ

Ο «χωρισμός» Εκκλησίας και κράτους

Γράφει ο **Βίκτωρ Ρουδομέτωφ**
Πανεπιστήμιο Κύπρου

Η πρόταση να καταργηθεί η μισθοδοσία των ιερέων από το Κράτος έχει ήδη προκαλέσει ποικιλόμορφα σχόλια. Η ιδέα δεν είναι φυσικά καινούργια, αλλά συνοδεύτηκε με την πρόταση να επιβληθεί φόρος (!) τον οποίο να πληρώνουν μόνον όσοι δηλώνουν χριστιανό ορθόδοξο. Το κακοπροαίρετο της πρότασης είναι σχεδόν αυταπόδεικτο, καθότι το σκεπτικό της φαινής αυτής ιδέας είναι να αναγκάσει τον στενάζοντα (υπό τον ζυγό πολυάριθμων φόρων) Έλληνα πολίτη να επιλέξει μεταξύ πίστεως και φορολογίας. Και βέβαια υποβόσκει η ελπίδα ότι θα υπάρξουν πολίτες οι οποίοι θα επιλέξουν να αποφύγουν την φορολογία, μειώνοντας με αυτόν τον τρόπο τον αριθμό των ατόμων οι οποίοι δηλώνουν χριστιανό ορθόδοξο. Όλο αυτό θυμίζει τις μεθόδους που χρησιμοποιούσαν τα κομμουνιστικά καθεστώτα της Ανατολικής Ευρώπης για να αποξενώσουν τους πολίτες από τις εκκλησίες και να επιβάλουν την αθεΐα. Υπό αυτό το πρίσμα η πρόταση δικαιώνει αυτούς που βλέπουν την Ελλάδα ως την τελευταία κομμουνιστική χώρα της Ευρώπης, μια χώρα που επικρατούν ολοκληρωτικοί τρόποι σκέψης και κοσμοθεωρίες.

Ο διοικητικός χωρισμός της Εκκλησίας από το Κράτος είναι στην πραγματικότητα ένα αίτημα το οποίο ενέχει την θεμελίωση της ουσιαστικής ανεξαρτησίας των εκκλησιαστικών θεσμών από την κρατική εξουσία. Δηλαδή, εφόσον το Κράτος δεν θα ελέγχει την Εκκλησία αυτή μπορεί να αυτοδιοικείται, να αναλαμβάνει πάσης φύσεως οικονομικές δραστηριότητες, να έχει πλήρη ιδιοκτησία και νομής της περιουσίας της, και να χρησιμοποιεί τους δικούς της πόρους για την λειτουργία εκείνων των εκπαιδευτικών και φιλανθρωπικών ιδρυμάτων που βρίσκονται υπό τον έλεγχο της. Και φυσικά, από την στιγμή που λειτουργεί ανεξάρτητα από το κράτος και χρησιμοποιεί τους δικούς της πόρους, οφείλει να πληρώνει τόσο τους ιερείς όσο και τους κοσμικούς της υπαλλήλους.

Και για να μην πει κανείς ότι αυτά είναι ανήκουστα πράγματα, μια ματιά στην Εκκλησία της Κύπρου μπορεί να πείσει τους πάντες για το εφικτό του πράγματος. Η Εκκλησία της Κύπρου είναι εντελώς ανεξάρτητη από το Κράτος προς το οποίο δεν έχει υποχρέωση λογοδοσίας. Η Εκκλησία αυτοδιοικείται βάσει καταστατικού χάρτη που η ίδια (και όχι το Κράτος) έχει θεσμοθετήσει, καταστρώνει τον προϋπολογισμό της κάθε

χρόνο (χωρίς την έγκριση του Κράτους), και μέχρι πρόσφατα είχε και την αποκλειστική αρμοδιότητα για την μισθοδοσία των ιερέων της. Η Κυπριακή Δημοκρατία ανέλαβε την υποχρέωση να καταβάλει τμήμα του μισθού των μόλις το 1999, ως τμήμα μιας συμφωνίας με την οποία η Εκκλησία μεταβίβασε μεγάλο τμήμα της περιουσίας της στο Κράτος. Ιστορικά, οι Ορθόδοξες εθνικές εκκλησίες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης θεσμοθετήθηκαν από τα έθνη-κράτη της Ρουμανίας, Σερβίας, Ελλάδας και Βουλγαρίας από τον 18ο αιώνα και μετά. Στην Ρωσική αυτοκρατορία ήταν ο Μέγας Πέτρος ο οποίος το 1721 μετέτρεψε την Εκκλησία της Ρωσίας σε οργανισμό ελεγχόμενο από το Κράτος, καταργώντας το Πατριαρχείο της Μόσχας (το οποίο επανιδρύθηκε μόλις το 1917).

Μια τέτοια αναδιάρθρωση των σχέσεων Εκκλησίας και Κράτους ενδεχομένως θα επέτρεπε την απαγκίστρωση της Εκκλησίας από την κρατική εξουσία και θα άνοιγε τον δρόμο για την δυναμική επιστροφή της στην οικονομική και δημόσια ζωή, δεδομένου ότι η Εκκλησία θα ήταν υποχρεωμένη να λειτουργήσει (όπως έκανε τους προηγούμενους αιώνες) ως φορέας οικονομικής δραστηριότητας. Επιπλέον, η ανεξαρτητοποίηση της εκκλησιαστικής ιεραρχίας από το Κράτος σημαίνει την δημιουργία ενός ισχυρού αντίπαλου δέους προς την κρατική εξουσία, με ότι αυτό συνεπάγεται για την τάση του Ελληνικού Κράτους να λειτουργεί σφετεριστικά και αρπακτικά στις σχέσεις του με τους πολίτες αυτής της χώρας. Υπό αυτήν την άποψη η διοικητική ανεξαρτητοποίηση της Εκκλησίας της Ελλάδος με την συνεπακόλουθη επιστροφή της ιδιοκτησίας και με πλήρη δικαιώματα νομής και χρήσης αποτελεί πράγματι μια επαναστατική πρόταση η οποία έχει την δυνατότητα να απελευθερώσει δημιουργικές δυνάμεις οι οποίες μπορούν να συμβάλουν θετικά στην προσδοκώμενη καλύτερευση του βιοτικού επιπέδου των πολιτών. Αλλά κάτι τέτοιο δεν μπορεί να συμβεί ακριβώς γιατί μια τέτοια προοπτική είναι αντίθετη στον κρατισμό με τον οποίο έχει διαποτιστεί η ελλαδική κοινωνία τα τελευταία 30 και πλέον χρόνια.

▶ ΤΟ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΤΟ ΘΕΑΘΗΝΑΙ «Φύσις κρύπτεσθαι φιλεί»

Ηράκλειτος

Γράφει ο **Άγγελος Ζαγοριανός**

Πριν πολλά χρόνια, όταν ήμουν ακόμη μαθητής, ρώτησα τον φιλόλογο της τάξης, τι σημαίνει η λέξη «θεαθίναι». Η απάντηση ήταν, ότι συνήθως χαρακτηρίζουμε έτσι, κάτι που γίνεται για «τα μάτια του κόσμου», αυτό που έχει σχέση με την εικόνα και τη σκοπιμότητα κι όχι με την ουσία.

Ταυτόχρονα ο λόγος πολλών διανοουμένων και σχεδόν όλων των πολιτικών χαρακτηρίζεται από αμετροεπεία, απολυτότητα, μονοτονία και πλήξη. Η γλώσσα της επικοινωνίας δε σέβεται ποιά την ουσία και έτσι βασιλεύει η σύγχυση σε βάρος της συνεννόησης. Μια περιφερόμενη αντίφαση συνοδεύει διαρκώς την πολιτική.

Αργότερα παρατηρούσα, ότι συχνά αυτό που βλέπουμε μας ξεγελάει. Στη φύση, στους ανθρώπους και στις καταστάσεις, τα φαινόμενα πολλάκις απατούν. Ψάχνοντας κάθε φορά την αλήθεια, κατάλαβα, ότι η πραγματικότητα και η εικόνα συνήθως διαφέρουν. Η πραγματικότητα έχει σχέση με την ουσία, το βαθύτερο και πρωταρχικό χαρακτηριστικό, που καθορίζει τη φύση κάθε πράγματος. Αυτό ακριβώς μπορούμε να πούμε ότι προσδιορίζει το «είναι», χωρίς αυτό, το πράγμα θα ήταν κάτι άλλο.

Σήμερα ζούμε πλέον την εποχή της κυβερνοκουλτούρας, μικροί και μεγάλοι ασχολούνται επισταμένα με το διαδίκτυο, παίζοντας κατά περίπτωση το ρόλο του έξυπνου, του παντογνώστη, του μοντέρνου, του προβόκατου, του επαναστάτη ή του τρομοκράτη. Στο χάος του παγκόσμιου ιστού όλοι επικαλούνται ελευθερία έκφρασης, ταχύτητα, αυτονομία και διάχυση της γνώσης. Οι υπολογιστές από μέσον γίνονται σκοπός, αλλοιώνοντας την ουσία της γνώσης μέσα από καταγιισμό εικόνων και αστάθμητων πληροφοριών. Η ραγδαία εξέλιξη της διαδικτυακής ενημέρωσης άλλαξε τη δομή της αντίληψης.

Η εικονική πραγματικότητα μας παραπέμπει άμεσα στο «θεαθίναι». Η γρήγορη εναλλαγή των εικόνων, εκτός από το ότι κουρεύει τον προσωπικό μας χρόνο, δεν επιτρέπει το άγγιγμα της ουσίας των πραγμάτων, η λειτουργία της εμβάθυνσης σιγά-σιγά λιγοστεύει. Πριν καλά-καλά προλάβουμε να δούμε τι υπάρχει κάτω από την επιφάνεια, βομβαρδιζόμαστε με νέες εικόνες, οι οποίες διασπούν τη προσοχή μας και γεννούν ταχύτητα που δεν ταυρίζουν με τη φύση του ανθρώπου. Με το κυνήγι της εικονικής πραγματικότητας χάνουμε την επαφή με την πραγματικότητα.

Ο πολιτισμός της καθημερινότητας, της όσμωσης, της αλληλεγγύης και της ανθρώπινης επαφής πάσχει. Παλιότερα σαφώς η ανθρώπινη επαφή ήταν αμεσότερη και περισσότερη, η συνεννόηση καλύτερη, τα πράγματα ήταν ηπιότερα, ενώ σήμερα κυριαρχεί η υπερβολική ταχύτητα, η οξύτητα και ο εγωισμός. Η εξατομίκευση των πάντων οδήγησε τον άνθρωπο στην απόληψη της κοινωνίας ως σύνολο.

Συχνά, όταν επικρατεί η αοριστία, η θρασύτητα και η κυδαιότητα, τότε η αλήθεια εξοβελίζεται. Η επανάληψη του ψέματος σιγά-σιγά δημιουργεί άλλες «αλήθειες», που δεν έχουν σχέση με την ουσία, αλλά με την εικόνα που πλάθεται στο μυαλό μας. Η εικόνα αυτή δεν είναι αποτέλεσμα μόνο των εικαστικών και νοητικών ερεθισμάτων, αλλά συνδυάζεται με το λόγο και τις διαδικασίες μέσα από τις οποίες σχηματίζονται οι εντυπώσεις (επανάληψη, ένταση, πειθώ, ψέμα, ανάγκες, συμπτώσεις, εμπειρίες, γνώση κ.λπ.).

Τελικά οι αξίες που ενστερνηθήκαμε μέσω της σύγχρονης κουλτούρας, μας εμποδίζουν να ξεφύγουμε από την ρηκότητα, μας ωθούν να μένουμε στο «θεαθίναι», αδυνατούμε να προσδιορίσουμε τον ακριβή ορισμό των εννοιών, όπως μας παρότρυνε ο Σωκράτης. Την αλήθεια δεν την αντιλαμβανόμαστε σαν εξίσωση πράγματος και διανοήματος, ούτε έχουμε μια διαλεκτική σχέση μαζί της, σχέση που μας επιτρέπει να δημιουργούμε, ανεβάζοντας πράγματα από την αφάνεια (λήθη) στην επιφάνεια (αλήθεια), ώστε να ανακαλύπτουμε βαθμιαία το «είναι», την ουσία των πραγμάτων. Είναι καιρός πλέον να αντιληφθούμε με σαφήνεια, ότι η εικονική πραγματικότητα δε μπορεί, δεν είναι δυνατόν, να αντικαταστήσει ποτέ την πραγματικότητα...

▶ ΣΤΙΣ 6 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ ΞΕΚΙΝΑΕΙ Η ΥΠΟΒΟΛΗ ΑΙΤΗΣΕΩΝ

Προκηρύχθηκαν 23 θέσεις εργασίες στον τομέα του πολιτισμού στον Έβρο

Σε Αλεξανδρούπολη, Ορεστιάδα, Διδυμότειχο και Σαμοθράκη

Είκοσι τρία άτομα θα προσληφθούν από τη Μη Κυβερνητική Οργάνωση ΑΡΩΓΗ στην Περιφερειακή Ενότητα Έβρου στο πλαίσιο του προγράμματος Κοινωνικού Χαρακτήρα στον τομέα του Πολιτισμού (ΚΟΧ.Π.). Συγκεκριμένα πρόκειται για προσλήψεις με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου σε Αλεξανδρούπολη, Ορεστιάδα, Διδυμότειχο και Σαμοθράκη. Οι συμβάσεις που θα υπογραφούν θα έχουν ισχύ επτά μήνες και θα προσλη-

φθούν άνεργοι ηλικίας έως 35 ετών ΠΕ, ΔΕ ΚΑΙ ΥΕ. Η προθεσμία υποβολής των αιτήσεων είναι δέκα ημέρες (υπολογιζόμενες ημερολογιακά) και αρχίζει από 6/02/2013 και τελειώνει στις 15/02/2013.

Οι υποψήφιοι μπορούν να αναζητήσουν τα έντυπα των αιτήσεων καθώς και τις «Οδηγίες συμπλήρωσης αίτησης συμμετοχής & υποβολής δικαιολογητικών σε πρόγραμμα Κοινωνικού Χαρακτήρα στον τομέα του

Πολιτισμού (ΚΟΧ.Π.):

α) στα γραφεία του Δικαιούχου β) στην ιστοσελίδα του Δικαιούχου (www.agogiamke.gr)

γ) στην ιστοσελίδα της Ειδικής Υπηρεσίας Πολιτισμού & Τουρισμού (<http://ep.culture.gr>)

δ) στην ιστοσελίδα του Α.Σ.Ε.Π. (www.asep.gr) ακολουθώντας από την κεντρική σελίδα τη διαδρομή: Έντυπα αιτήσεων - Διαγωνισμών Φορέων - Κοινωνικού Χαρακτήρα (ΚΟΧ).